

Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat den 26. november 1998 af Villy Søvnald (SF), Anne Bastrup (SF), Pernille Frahm (SF) og Jes Lunde (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et socialpolitisk råd

Folketinget opfordrer regeringen til inden folketingsårets udgang at fremsætte lovforslag om nedsættelse af et socialpolitisk råd efter nedenstående formål og retningslinjer:

1. Det Socialpolitiske Råd skal varetage udredende, oplysende og debatskabende funktioner om det sociale arbejdes udførelse og dets virkning. Det sociale arbejde skal opfattes som den indsats, der omsætter socialpolitikken og sociallovgivningen i praksis.
2. Det Socialpolitiske Råd har til opgave at følge udviklingen i det sociale arbejde samt at overvåge og vurdere såvel den offentlige som de frivillige organisationers indsats, herunder prioriteringer og metoder i socialt arbejde, særlig med vægt på betydningen for mennesker, som er afhængige af det sociale arbejde.
3. Det Socialpolitiske Råd skal være uafhængigt af den offentlige forvaltning, private frivillige organisationer og partipolitik.
4. Det Socialpolitiske Råd består af 17 medlemmer. Medlemmerne udpeges på følgende måde:
 - 3 udpeges af Folketinget,
 - 3 udpeges af Socialministeriet, de kommunale organisationer og Københavns og Frederiksberg Kommuner i forening,
 - 3 udpeges af Kontaktudvalget til det frivillige sociale arbejde,
 - 2 udpeges af rektorforsamlingerne ved de sociale højskoler og pædagogseminarierne,
 - 3 udpeges af brugerorganisationerne på området, og
 - 3 udpeges af de faglige organisationer inden for det sociale arbejdes kerneområder.
5. Rådets medlemmer udpeges for to år ad gangen på baggrund af deres personlige virke og indseende i socialpolitiske og samfundsmæssige spørgsmål. Rådets medlemmer kan ikke repræsentere nogen organisation eller samtidig være medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller Folketinget. Rådets medlemmer kan maksimalt være medlem i sammenlagt 8 år. Medlemskab af rådet er ulønnet, men der kan ydes godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste.
6. Rådet kan samarbejde med eksisterende videntcentre, organisationer og fonde om konkrete udviklingsprojekter. De nødvendige midler til rådets virksomhed bevilges på de årlige finanslove. Den daglige ledelse af Det Socialpolitiske Råd varetages af et forretningsudvalg, og rådet bistås af et fast sekretariat.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

De socialpolitiske forandringer i samfundet sker med stor hastighed forårsaget af udviklingen på arbejdsmarkedet og i boligsektoren, men også forårsaget af ændringer i holdninger og solidaritet. Styringen af socialpolitiske tiltag er præget heraf samt af en udpræget økonomisk og juridisk helhedsstankegang, men mindre af en social helhedsopfattelse.

En væsentlig socialpolitisk problemstilling er den ny sociale klassedeling, som tegner sig mere og mere markant. Mennesker, som ikke kan klare arbejdsmarkedets krav, isoleres i aktiveringsarbejde eller skånejob. Samfundet har et økonomisk ønske om at undgå, at mennesker kommer på overførselsindkomst, derfor »parkeres« de i stedet i aktivering. Der er ved at udvikle sig en samfundsklasse, som har meget små muligheder for at opnå ligeværdig placering i samfundet, og som opfatter det etablerede samfund som en modpart.

En anden socialpolitisk problemstilling er den manglende positive dialog mellem brugerne af den sociale sektor og administrationen af den sociale lovgivning. Det er et socialpolitisk problem, at sociale hjælpetilbud for de dårligst stillede har et negativt image i befolkningen, og at det ikke er lykkedes for den sociale sektor at skabe et positivt samarbejdsforhold til de dårligst stillede. Det hænger sammen med den manglende information om de dårligst stilledes vilkår og om lokalpolitisk prioritering.

Overholdelse af lovgivningen for såvel administratører som brugere er med til at skabe afstand mellem borger og samfund. Overholdelse af lovgivningen på det sociale område har to sider. Den ene side er det offentliges overholdelse af lovgivningen, den anden side er borgernes respekt for regelsættet for at opnå offentlige tilskud.

Et eksempel på manglende overholdelse af lovgivningen er de manglende handleplaner i forbindelse med anbringelse af børn og unge uden for eget hjem eller en kommunal beslutning om, at der ikke må ske institutionsanbringelse af budgetmæssige årsager. Et andet eksempel er, at mange kommuner ikke følger

handleplaner udarbejdet for unge kriminelle under ophold på lukkede sociale institutioner. De alvorligste eksempler er, at et tiltagende antal borgere ikke respekterer regelsæt omkring boligtilskud, børnetilskud m.v. Det er tegn på, at solidaritetsopfattelsen i befolkningen i forhold til de sociale støtteordninger er svigtende. Der er her et særligt behov for en indsats med henblik på at skabe forståelse for de sociale støtteordningers betydning, samt at misbrug betyder risiko for ordningernes bortfald.

I de seneste årtier har den sociale lovgivning været underlagt en sådan omskiftelighed, at man kan tale om forsøgsvirksomhed. Når lovgivningen ændrer karakter så hurtigt, at der ikke opnås en praksis, udvikles der en manglende tillid til, at loven har en langsigtet funktion. Som et særligt eksempel herpå kan nævnes, at der fra vedtagelsen af de nye sociallove i juni 1997 til lovenes ikrafttrædelse i juli 1998 er vedtaget 21 ændringer af disse love.

Den fremtidige sociale udvikling bør hvile på social ansvarlighed mellem mennesker i familien, i lokalsamfundet, på arbejdspladserne og i forhold til offentlige myndigheder. Denne ansvarlighed er tosidig og er under udvikling. Mennesker ønsker at være medbestemmende og samarbejdende. Samarbejdet med frivillige organisationer får i denne forbindelse en ny dimension. Det frivillige arbejde skal således ikke kun ses i de etablerede organisationer, men også i en række nyetablerede lokalsamfund.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Ad 1

Det Socialpolitiske Råds primære opgave er at se på det sociale arbejdes udførelse og dets virkning. Socialt arbejde er ikke kun det lønnede sociale arbejde i kommuner og amter, institutioner m.v., men også en lang række af de aktiviteter, som udføres af frivillige organisationer inden for det sociale område med og uden offentlig støtte. Socialt arbejde kan være forebyggende, rådgivende og støttende, omsorgsgivende og behandlende.

Det udredende arbejde skal ske i tæt samarbejde med kommunale/amtslige forvaltninger om, hvordan det sociale arbejde udføres, og hvilke virkninger det har. Der kan være tale om gennemgang af enkeltsager eller om gennemgang af indsatsområder. I forhold til de nye praksiskoordineringsudvalg skal Det Socialpolitiske Råd begrænse sig til at beskæftige sig med det sociale arbejdes udførelse og dets virkning frem for den lovfortolkende administrative praksis. Det vil være en opgave for Det Socialpolitiske Råd at komme i dialog med praksiskoordineringsudvalgene, således at praksiskoordinering ikke bremser for nytænkning og udvikling i det sociale arbejde.

Det oplysende og debatskabende arbejde skal ikke kun tage fat i aktuelle socialpolitiske problemstillinger, men også søge at fastholde tidligere rejste problemstillinger, som stadig er aktuelle, men ikke politisk aktuelle.

Ad 2

Ud over at være udredende, oplysende og debatskabende er det vigtigt at give Det Socialpolitiske Råd kompetence til at overvåge og vurdere indsats, prioriteringer og metoder i socialt arbejde inden for hele det sociale område. Der ligger en helhedsbetragtning bag forslagsstillernes ønske. Det har ofte fra frivillige organisationers side været udtalt, at der nu var væltet for mange byrder over på deres skuldre. Andre har påpeget, at den frivillige sektor i mange henseender er blevet økonomisk afhængig af offentlige midler.

En særlig prioritering for Det Socialpolitiske Råd skal være mennesker, som er afhængige af det sociale arbejde. Her tænkes på enlige forsørgere og deres børn, mennesker, som er afhængige af daginstitutionsløsning, børn og unge, som er afhængige af ordentli-

ge forhold i deres fritidsordninger, handicappede og sindslidende, socialt udstødte, hjemløse m.v., samt ældre i eget hjem og på institution.

Ad 3

Det Socialpolitiske Råd skal være uafhængigt af den offentlige forvaltning og af private og frivillige organisationer og interesseorganisationer. På det sociale område er der mange interessenter. Der er mange menneskelige aspekter, men også store økonomiske interesser. På forskellig måde har disse interessevaretagelser været med til at forplumre den socialpolitiske debat. Det har ikke altid været klart, hvilke særinteresser der blev varetaget. Derfor foreslås det, at Det Socialpolitiske Råds medlemmer ikke repræsenterer nogen organisation, men alene vælges på baggrund af deres personlige virke.

Ad 4 og 5

Rådets uafhængighed er altafgørende. Rådets medlemmer udpeges nok af forskellige myndigheder og interesseorganisationer, men de repræsenterer ikke disse i rådet. De repræsenterer alene den faglige og sociale ekspertise, de personligt kan bidrage med. Medlemskab af Det Socialpolitiske Råd skal ikke være et »ben«, men skal heller ikke være en økonomisk omkostning for dets medlemmer. For deltagelse i møder, rejser, konferencer m.v. skal der ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Ad 6

Rådet konstituerer sig med et mindre forretningsudvalg, som sammen med sekretariatet varetager den daglige ledelse af rådet.

Skriftlig fremsættelse

Villy Søvnal (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et socialpolitisk råd.

(Beslutningsforslag nr. B 62).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.